

Bokredaktör: Gun Berfält Tel: 08-790 34 80

Lättläst och tankeväckande om drogberoende

Joachim Volckerts. **Drogberoende: psykologi, terapi.** 165 sidor. Stockholm: Carlsson Bokförlag, 1998. ISBN 91-7203-303-7.

Recensent: Lisbet Palmgren, professor, Lidingö.

Jag har alltid högaktat personer som haft förmåga att skildra komplicerade fenomen och skeenden på ett begripligt sätt. Joachim Volckerts är ovanligt väl insatt i och specialiserad på de frågor som hans bok handlar om. Han är psykolog och har i årtal arbetat inom såväl kriminalvård som narkomanvård både som terapeut, gruppleddare och handledare.

Psykodynamisk behandlingsideologi

Författaren är väl medveten om att det såväl i fråga om narkotikamissbrukets orsaker som dess behandling finns skilda behandlingsideologier. Han redovisar därför tidigt sin egen referensram, som är klart psykodynamisk. Utifrån detta perspektiv redogör han kortfattat och instruktivt för de begrepp han i olika sammanhang använder, ofta med konkreta fallbeskrivningar som exempel.

Därmed blir skildringen tydlig och lättförståelig även för personer som inte är så väl insatta i psykodynamisk terminologi.

Skräck för den egna inre världen

Författaren återkommer ständigt till drogmissbrukarnas skräck för sin inre värld med dess smärtsamma och ofta helt förnekade minnen och känslor (psykofobi). Han menar att »drogmissbruk i sig aldrig kan beaktas som ett symtom» utan »det är alltid ett aktivt men endast delvis medvetet valt försök att lindra de känslomässiga konsekvenserna av svåra psykiska problem».

Han varnar också oförtrutet för den tendens till »antiintellektualism» hos omgivningen som i samma syfte lägger vikten vid yttre skeenden, ärftlig belastning eller kemiska egenskaper hos drogen och i behandlingsarbetet föror-

dar enkla, snabba och konkreta lösningar.

Åskådlig sammanfattning

Boken behandlar också sådana speciella problemområden som könsrollsproblematik, HIV/aids, våld samt olika behandlingsmetoder som till exempel miljöterapi, familjevård och gruppterapi.

Författaren har tagit djupa intryck av den framstående schweizisk-amerikanske psykoanalytikern Leon Wurmser, som huvudsakligen sysslat med behandling av missbrukare och som ingående analyserat missbrukets struktur, dess olika stadier och försvarsmekanismer.

Författaren är överhuvudtaget beläst och har en god förmåga att sammanfatta och på ett enkelt och åskådligt sätt framföra även ganska invecklade teorier. Hans bok blir därför tydlig, lättläst och tankeväckande.

En bok att varmt rekommendera

Den vänder sig kanske inte främst till professionella psykoterapeuter utan även till läkare, psykologer och annan vårdpersonal som i sitt arbete stöter på den stora men mycket svårbehandlade patientgrupp som missbrukarna utgör. Jag vill varmt rekommendera denna lilla bok. •

Frågor om droger med fokus på Norden

Bengt Svensson, Johanna Svensson, Dolf Tops. **Att komma för sent så tidigt som möjligt. Om prevention, ungdomskultur och droger.** NAD-publikation 34. 173 sidor. Helsingfors: Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning, 1998. ISBN 951-53-1876-9.

Recensent: Björn Wrangsjö, överläkare i barn- och ungdomspsykiatri, S:t Görans sjukhus, Stockholm.

Bruk och missbruk av droger är troligen ett problemområde i alla kulturer. Medborgarnas attityder till droger är delvis baserade på empiriska fakta

men kanske i än högre grad på kulturella vanor och ideologiska ställningstaganden. I vår föreställningsvärld kan vi bruka eller missbruka alkohol. Vi kan missbruka narkotika, men kan vi bruka narkotika (annat än på medicinsk ordination)? Nja, det kan vara svårt att tänka sig. I Sverige ställer vi oss frågor som: Ökar eller minskar narkotikamissbruket? Vilka erfarenheter leder ungdomar in i missbruk? Hur farligt är hasch? Kan missbruk förebyggas eller brytas/botas? Hur ser man på dessa frågor i andra länder?

Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning gör ett väl underbyggt försök att belysa dessa frågeställningar genom litteraturgenomgång, mediamaterial och intervjuer med forskare och experter. Man avgränsar sitt fokus till att gälla de nordiska länderna. Hasch är fortfarande ledande illegala drog och särskilt väletablerad i Danmark. Amfetamin behåller sin ställning som ledande centralstimulerande drog. Heroin, särskilt rökheroin, ökar och är tillgängligt även utanför storstäderna.

Programanvändning ett led i identitetsutvecklingen

Författarna menar att användandet av droger måste ses mot bakgrund av ungdomars situation i samhället, framför allt vad gäller förutsättningarna för deras identitetsutveckling. Att forma sin identitet är om möjligt mer komplicerat i senmoderniteten än i tidigare epoker. Att forma och förankra sin identitet har blivit ett livsprojekt. Traditionens bojar är brutna, men så är också det stöd de gav borta. Allt är möjligt, och mycket måste prövas. Samtidigt blir det allt svårare att skilja den bild av världen som förvärvas genom egna erfarenheter från den bild som förmedlas indirekt, via massmedia. Det finns hos många ungdomar ett djupt motstånd att inordna sig och underkasta sig de vuxnas till synes godtyckliga regler, restriktioner och värderingar. Vuxen auktoritet respekteras inte, och vuxnas information t ex vad gäller droger ses med skepsis.

Ungdomar som använder illegala droger har i allmänhet också hög alkoholkonsumtion. Det finns två vägar in i missbruk: avvikarkarriärens och den ungdomskulturella vägen. »Raveparties» har fått stå som symbol för den senare spridningsvägen, i viss mån, men inte helt rättvist. Det tycks föreligga, åtminstone i vissa kretsar, en avsevärd glorifiering av narkotika, vilket avspeglas i att den ungdomskulturella vä-